

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA

DECENTRALIZATION POLICIES: RESHUFFLING THE SCENE

UDK 352/353(047)

35.071.55(047)

Iva Lopižić, mag. iur.*

U Dubrovniku je od 7. do 10. svibnja održana četvrta po redu međunarodna konferencija IPSA-e (Međunarodno udruženje za političke znanosti). Tema ovogodišnje konferencije bila je *Decentralization Policies: Reshuffling the Scene*, a organizirali su je Institut za javnu upravu u suradnji s Odborom 5 za komparativna istraživanja lokalne samouprave i lokalnih politika te s Odborom 32 za javne politike i javnu upravu IPSA-e, Studijskim centrom Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Fakultetom političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatskim politološkim društvom. Cilj konferencije bila je rasprava o politikama decentralizacije, koje se već dugo provode u većini zemalja svijeta, o njihovoj implementaciji, komponentama, poticajima, kratkoročnim i dugoročnim efektima te preduvjetima za uspješno provođenje decentralizacijskih reformi. Konferencija je okupila 40-ak izlagača iz raznih dijelova svijeta, a na 10 panela prezentirano je 28 radova okupljenih oko sljedećih tema: politike i proces decentralizacije (vrijednosti, komponente, izazovi, očekivanja, efekti), teritorijalna reorganizacija i višerazinsko upravljanje, uloga decentralizacije u promicanju demokracije te evaluacija provedenih decentralizacijskih reforma.

Kao uvod u konferenciju, u četvrtak 7. svibnja održana je radionica za doktorande koju su moderirali dr. sc. Mihovil Škarica i dr. sc. Jasmina Džinić s Katedre za upravnu znanost Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Istraživačka pitanja i rezultate dosad provedenih istraživanja u sklopu izrade doktorske disertacije predstavili su: Orsolya Oppe (Institut za regionalne studije, Mađarska), koja je na primjeru studije slučaja Južnog Tirola raspravljala o pokretima za stjecanje autonomije raznih etničkih skupina u Europi; Jelizaveta Krenjova (Sveučilište Tartu, Estonija), koja je prikazala praksu participativnog budžetiranja u estonskim lokalnim jedinicama kao novog oblika sudjelovanja građana u lokalnim procesima; Ieva Vezbergaite (Sveučilište Sabanci, Turska), koja je na temelju opisa decentralizacijskih reforma u Brazilu i Meksiku uputila na sadržajnu kompleksnost procesa decentralizacije; Péter Kacziba (Institut za regionalne studije, Mađarska), koji je s aspekta ekonomske krize predočio najnovije teritorijalne reforme u Grčkoj i njihov dvojbeni decentralizacijski potencijal; Iva Lopižić (Pravni fakultet, Zagreb), koja je iznijela teze o utjecaju kapaciteta sustava lokalne samouprave na ulogu, organizaciju i funkcioniranje teritorijalne državne uprave; Petra Đurman (Pravni fakultet, Zagreb), koja

* Iva Lopižić, mag. iur., asistentica na Katedri za upravnu znanost Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

je sintetizirala i kategorizirala različite oblike i očekivane prednosti uključivanja građana u rad lokalne samouprave, te Aleksandar Antić (Sveučilište u Kragujevcu, Srbija), koji je prikazao utjecaj upravnih okruga na rad tijela lokalne samouprave prilikom izvršavanja poslova iz samoupravnog djelokruga. Izlaganja su diskutirali prof. emeritus Fred Lazin (Sveučilište Ben Hur, Izrael) i prof. Colin Copus (Sveučilište De Monfort, UK).

Konferenciju je u petak, 8. svibnja svečano otvorio ministar uprave Arsen Bauk, koji je izložio sadašnje stanje i perspektivu budućeg razvoja sustava lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj. Nakon ministrova izlaganja započeo je prvi panel na temu *Decentralizacijske politike i procesi*. Panel je moderirao prof. dr. sc. Ivan Koprić s Katedre za upravnu znanost Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a radove su prezentirali: prof. Jefferey Sellers (Sveučilište Južna Karolina, SAD), koji je analizirao podatke o povijesnom razvoju uključenosti organizacija civilnog društva u rad lokalne samouprave federalnih jedinica SAD-a i nekih europskih zemalja; dr. Roberto Moreno Espinosa (Međunarodna akademija upravno-političkih znanosti i budućih studija, Meksiko), koji je prikazao reformu lokalne samouprave u Meksiku s aspekta teritorijalne organizacije, zahtjeva za primjenom merit-načela pri zapošljavanju lokalnih službenika, lokalnog samoupravnog djelokruga i lokalnih financija; dr. Zoltán Grünhut i dr. Ákos Bodor (Institut za regionalne studije, Mađarska), koji su obradili najvažnije reforme mađarskog sustava lokalne samouprave iz perspektive vrijednosti na kojima su reformski zahvati počivali. Diskutantica ovog panela bila je prof. Ilona Pálné Kovács (Institut za regionalne studije, Mađarska).

Tema drugog panela bila je *Decentralizacija i demokratizacija*. Izlaganja je moderirao dr. Dario Čepo s Katedre za sociologiju Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a diskutant je bio prof. Ivan Koprić. Prof. Colin Copus raspravljao je o ustavnom položaju lokalne samouprave u Velikoj Britaniji u kontekstu suvremene uloge lokalne samouprave, centralno-lokalnih odnosa te pritiska za devoluciju poslova i sredstava na niže teritorijalne razine; prof. Robert Cameron (Sveučilište Cape Town, Južnoafrička Republika) na primjeru decentralizacije u afričkim zemljama izložio je nužne pretpostavke političke decentralizacije i kriterije razlikovanja političke od upravne i financijske decentralizacije; dok je dr. sc. Jasmina Džinić opisala praksu uključivanja građana u donošenje proračuna u hrvatskim lokalnim jedinicama kao novom instrumentu unapređenja kvalitete u lokalnoj samoupravi.

Izlaganja na trećem panelu bila su okupljena oko teme *Decentralizacija i kvaliteta javnih službi*, a moderirala ih je Gordana Marčetić, profesorica na Katedri za upravnu znanost Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Prof. Mauricio Covarrubias (Državno autonomno sveučilište, Meksiko) iznio je meksička iskustva s decentralizacijom obrazovne službe implementirane u sklopu politike tzv. obrazovnog federalizma; prof. Aleksandra Maksimovka i prof. Aleksandar Stojkov (Sveučilište Sv. Ćirila i Metoda, Makedonija) ocjenjivali su jesu li i koliko decentralizacijske reforme provedene u Makedoniji unaprijedile odazivnost tijela javne vlasti na potrebe građana; dr. Romea Manojlović (Pravni fakultet, Zagreb) predstavila je rezultate istraživanja o utjecaju faktora veličine

lokalne jedinice na mjerenje učinkovitosti i kvalitete javnih usluga. Diskutant ovog panela bio je prof. Primož Pevcin (Sveučilište u Ljubljani, Slovenija).

Četvrti panel odnosio se na *Politike teritorijalne reorganizacije*, moderirao ga je dr. Carlo Panara (Sveučilište John Moores, UK), a izlaganja je diskutirao prof. Jefferey Sellers. Dr. Daniel Bochsler izlagao je o utjecaju decentralizacije i teritorijalne autonomije na stavove političkih stranaka o etničkim manjinama; dr. Mihovil Škarica (Pravni fakultet, Zagreb) predstavio je trendove, potencijale i probleme integriranog modela suradnje lokalnih jedinica; a dr. Vedran Đulabić (Pravni fakultet, Zagreb) prikazao je suvremene trendove vezane uz jačanje regionalne razine vlasti u europskim zemljama.

Tema posljednjeg panela bila je *Lokalni kapaciteti i decentralizacija*. Moderatorica panela bila je Anka Kekez Koštro, asistentica na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Prof. Gordana Marčetić raspravljala je o utjecaju decentralizacijskih procesa na jačanje personalnih kapaciteta lokalne samouprave te u tu svrhu iznijela podatke o kretanju broja lokalnih službenika u Hrvatskoj, Sloveniji, Bosni i Hercegovini, Srbiji i Crnoj Gori te unapređenju programa za njihovo obrazovanje i usavršavanje; dr. Simona Kuković (Sveučilište u Ljubljani, Slovenija) govorila je o vrstama i izazovima javnog vodstva te prikazala rezultate svog istraživanja o lokalnim čelnicima u Sloveniji; prof. Mirko Klarić (Pravni fakultet, Split) analizirao je dostatnost kapaciteta submunicipalnih jedinica za pružanje javnih usluga. Izlaganja je diskutirao prof. Robert Cameron.

Subotnji program započeo je panelom *Regionalizacija u Jugoistočnoj Europi*, koji je moderirao dr. Koenraad De Ceuninck (Sveučilište u Ghentu, Belgija). Izlaganja je diskutirao prof. Pekka Kettunen, a izlagači su bili: dr. Dario Čepo, koji je prezentirao rad nastao u suradnji s dr. Đulabićem o mogućem uređenju subregionalnih odnosa u regionalnim predstavničkim tijelima s ciljem prihvatljivije i uspješnije regionalizacije Hrvatske; dr. Ilona Pálné Kovács, koja je analizirala teritorijalne reforme i pokušaj regionalizacije u Mađarskoj s posebnim naglaskom na reformu iz 2010., koja je značila centralizaciju i slabljenje lokalne samouprave; Anka Kekez Koštro i Enes Ćerimagić, koji su predstavili rad s koautorima Tomislavom Domesom i Tomislavom Tomaševićem o pravnoj regulaciji i praksi pružanja usluga opskrbe vodom u Hrvatskoj te istaknuli remunicipalizaciju i participaciju građana kao suvremene europske trendove koji pridonose povećanju kvalitete pružanja vodnih usluga.

Tema sljedećeg panela bila je *Urbani prostori i decentralizacija*, a radove su prezentirali prof. Michele Breuillard (Sveučilište u Lilleu, Francuska), koja je na temelju studija slučaja Pariza i Lyona prikazala status velikih gradova u Francuskoj i neuspjele napore teritorijalne racionalizacije francuske lokalne samouprave, te dr. Dejan Vučetić (Sveučilište u Nišu, Srbija), koji je predložio zakonsku regulaciju, unutarnju organizaciju i samoupravni djelokrug velikih gradova u Srbiji. Panel je moderirao prof. Fred Lazin, a izlaganja diskutirala prof. Jill Tao (Sveučilište Incheon, Južna Koreja).

Na trećem panelu, koji je moderirala dr. Katarzyna Szmigiel-Rawska (Sveučilište u Varšavi, Poljska), izloženi su radovi na temu *Centralno-lokalni odnosi*. Dr. Koenraad de Ceuninck izlagao je rad o politikama okrupnjivanja flandrijskih lokalnih jedinica; prof. Pekka Kettunen na primjeru organizacije zdravstvenih služba prikazao je osnovne značajke i trendove u centralno-lokalnim odnosima skandinavskih zemalja; dr. Friederike Bundschuh-Rieseneder (Sveučilište u Innsbrucku, Austrija) govorila je o recentnim reformama u Austriji, koje, iako su bile usmjerene na jačanje lokalnih vlasti, nisu postigle očekivane rezultate. Radove je diskutirala prof. Michelle Breuillard.

Posljednji subotnji panel imao je temu *Decentralizacija u doba krize*. Moderirao ga je Zóltan Grünhut, a radove izlagali dr. Katarzyna Szmigiel-Rawska, koja je na temelju analize financijskih transakcija između poljskih lokalnih jedinica ocijenila potencijale međumunicipalne suradnje u Poljskoj, te prof. Primož Pevcin, koji je analizirao utjecaj ekonomske krize na učenje lokalnih jedinica i intenziviranje međumunicipalne suradnje kao načina prevladavanja slabih financijskih kapaciteta slovenskih lokalnih jedinica. Diskutantica panela bila je prof. Aleksandra Maksimovska.

Nedjeljni panel, kojim je završena konferencija, obuhvaćao je tri izlaganja: dr. Carlo Panara napravio je pregled lokalnog sustava upravljanja u europskim zemljama posebno se osvrnuvši na višerazinsko upravljanje kao ključnu posljedicu politika Europske unije na teritorijalnu organizaciju i organizaciju obavljanja javnih poslova u zemljama Zapadne Europe; prof. Jill Tao uspoređivala je pokušaje decentralizacije politike zaštite okoliše u Sjevernoj Koreji i Narodnoj Republici Kini te je ocijenila potencijale sjevernokorejskih jedinica da uče iz iskustava i dobre prakse lokalnih jedinica u Kini; prof. Koprić prikazao je sustav lokalne samouprave u zemljama Jugoistočne Europe i njihovim zajedničkim karakteristikama utvrdio teritorijalnu fragmentaciju, bojažljivo provođenje modernizacijskih reforma, oklijevajuću decentralizaciju te vrlo ispolitiziranu i autoritarnu kulturu, predlažući niz mjera koje bi trebale ojačati kapacitete lokalnog sustava upravljanja. Diskutant panela bio je prof. Fred Lazin.

Završnim govorom konferenciju su zatvorili prof. Koprić i prof. Lazin, koji su zahvalili izlagačima, diskutantima, moderatorima i organizacijskom timu na vrlo uspješnoj konferenciji te najavili novu IPSA-inu konferenciju, koja će se 2016. održati u Istanbulu. Izlagači su pozvani da pošalju svoje radove na objavu u časopisu *Hrvatska i komparativna javna uprava*, a njihove radne verzije i prezentacije izlagača dostupne su na mrežnoj stranici Instituta za javnu upravu (www.iju.hr).